

STAPPENPLAN VOOR HERGEBRUIK

Prioriteiten voor het
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest tot 2025

LEEFMILIEU.BRUSSELS

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD	5
1. INLEIDING	6
1.1. Uitdagingen in verband met het beheer van afvalstoffen en grondstoffen	6
1.2. Doelstellingen voor 2025	7
1.3. Reikwijdte van het stappenplan	8
1.4. Governance	9
2. VASTGESTELDE MAATREGELEN	12
2.1. Pijler 1 - Toegang tot de voorraad openbare en particuliere uitrustingen en materialen	12
2.2. Pijler 2 - Een openbaar kader dat de reparatie- en doorverkoopactiviteiten vergemakkelijkt	16
2.3. Pijler 3 – Het uitproberen en uitvoeren van pilootprojecten voor hergebruik	18
2.3. Implementatiekalender	20
BIJLAGE: Gegevens en ramingen over hergebruik in het Brussels Gewest	22
VOETNOTEN	24

Leefmilieu Brussel
Thurn & Taxis-site
Havenlaan 86C / 3000
1000 Brussel

+32 (0)2 / 775.75.75

info@leefmilieu.brussels

www.leefmilieu.brussels

VOORWOORD

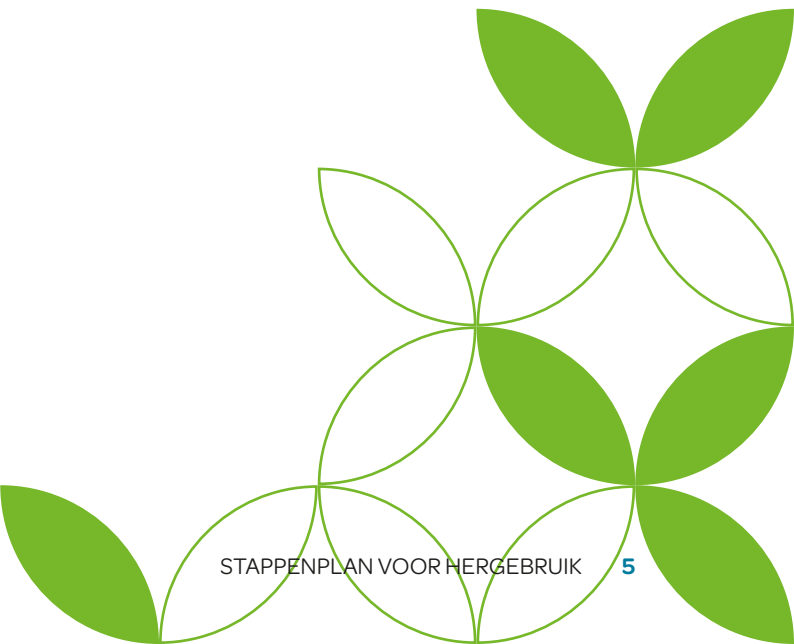
Milieu-, sociaaleconomische en regelgevingskwesties zetten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) ertoe aan hergebruik en voorbereiding voor hergebruik op zijn grondgebied te stimuleren. Met de ontwikkeling van de sector kan niet alleen de hoeveelheid afval op plaatselijk niveau verminderen, maar ook het wereldwijde gebruik van grondstoffen. Het zou ook een meer sociale Brusselse economie bevorderen en het gewest in staat stellen te voldoen aan de Europese eisen inzake recycling en voorbereiding voor hergebruik.

Het stappenplan voor hergebruik is dan ook bedoeld als strategisch document voor het Gewest, met voor het eerst een specifieke focus op de sector van de voorbereiding voor hergebruik en het hergebruik. Het beoogt een gecoördineerde invoering van de voorschriften betreffende deze sector, die voortvloeien uit (1) het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan (HABP¹), het (2) Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie (GPCE²) en de (3) Gewestelijke beleidsverklaring (GBV³). Het wordt ook afgestemd op de toekomstige Gewestelijke Strategie voor Economische Transitie (2022).

Doel van het stappenplan is om de prioritaire maatregelen vast te stellen die moeten worden ontwikkeld om de uitdagingen op milieu-, sociaal, economisch en regelgevingsgebied in verband met het beheer van afvalstoffen en hulpbronnen aan te pakken en de ambities waar te maken. Het bundelt de maatregelen die tegen 2025 moeten worden genomen, met de deelname en de steun van de verschillende belanghebbenden en voortbouwend op de lessen die zijn getrokken uit de projecten sinds 2020. De uitvoering ervan zal geleidelijk worden aangepast op basis van de lessen die in het veld worden geleerd. Ten slotte zal dit document de basis vormen voor de volgende gewestelijke multi-actorstrategie rond hergebruik, tegen 2030.

Dit document begint met een inleiding waarin de problematiek wordt geschetst van het hergebruik en de voorbereiding ervan in het Brusselse Gewest, evenals de doelstellingen tegen 2025. Ook wordt de reikwijdte van het stappenplan voor hergebruik omschreven om het actiegebied ervan af te bakenen. Daarna volgen de verschillende maatregelen die momenteel worden uitgevoerd en diegene die zijn gepland tegen 2025 en die het actieplan vormen van het stappenplan voor hergebruik. Tot slot wordt aan het eind van het document een voorlopig tijdschema voor de invoering van de maatregelen voorgesteld.

Het stappenplan is ter raadpleging voorgelegd en werd verrijkt met de expertise van talrijke actoren dankzij de organisatie van een Werkgroep Hergebruik in het kader van het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan, waaraan 20 vertegenwoordigers van de sector van (de voorbereiding voor) hergebruik hebben deelgenomen⁴.

1. INLEIDING

1.1. UITDAGINGEN IN VERBAND MET HET BEHEER VAN AFVALSTOFFEN EN GRONDSTOFFEN

De impact van onze huidige consumptiewijze op het klimaat hoeft niet meer bewezen te worden. Om maar één cijfer te noemen: het gebruik van natuurlijke hulpbronnen door de geglobaliseerde economie is goed voor 55% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. Het is ook de belangrijkste oorzaak van het verlies aan biodiversiteit en van watertekorten. Aangezien één ton in Europa geconsumeerde goederen één ton afval op het continent genereert en wereldwijd 60 ton hulpbronnen verbruikt, heeft lokaal voorkomen van afval mondiaal een grote impact⁶.

Het Gewest wil de hoeveelheid hergebruikte materialen en de voorbereiding voor hergebruik tegen 2025 verhogen. In 2018 werden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1 612 000 ton afval ingezameld⁷. De uitdaging, om deze hoeveelheden terug te dringen, bestaat erin hoger op de ladder van Lansink te klimmen en preventie, hergebruik en terugwinning van materialen nog te versterken.

Naast hun belang voor het milieu hebben hergebruik en voorbereiding voor hergebruik een reëel economisch en sociaal potentieel voor het Brussels Gewest. Voor deze activiteiten zijn namelijk meer arbeidskrachten nodig dan voor storten, verbranden, anaerobe vergisting en compostering, of recycling van afval⁷. Deze sectoren zijn des te interessanter omdat ze een sociale dimensie hebben. In Franstalig België maakt de voorbereiding voor hergebruik vandaag de tewerkstelling mogelijk van 166 werknemers en werkneemsters per 10 000 ton in sociale ondernemingen verwerkt afval⁸. Deze bedrijven huren veel laaggeschoolde mensen in voor banen die niet kunnen worden verplaatst en werken in korte ketens.

Tot slot verplichtte de Europese Richtlijn 2008/98/EG de lidstaten om tegen 2020 een percentage van 50% te bereiken voor de voorbereiding voor hergebruik en de recyclage van huishoudelijk afval. Parallel voerde het Uitvoeringsbesluit 2021/19⁹ de verplichting in om de Europese Commissie de kwalitatieve en kwantitatieve gegevens¹⁰ over hergebruik mee te delen.

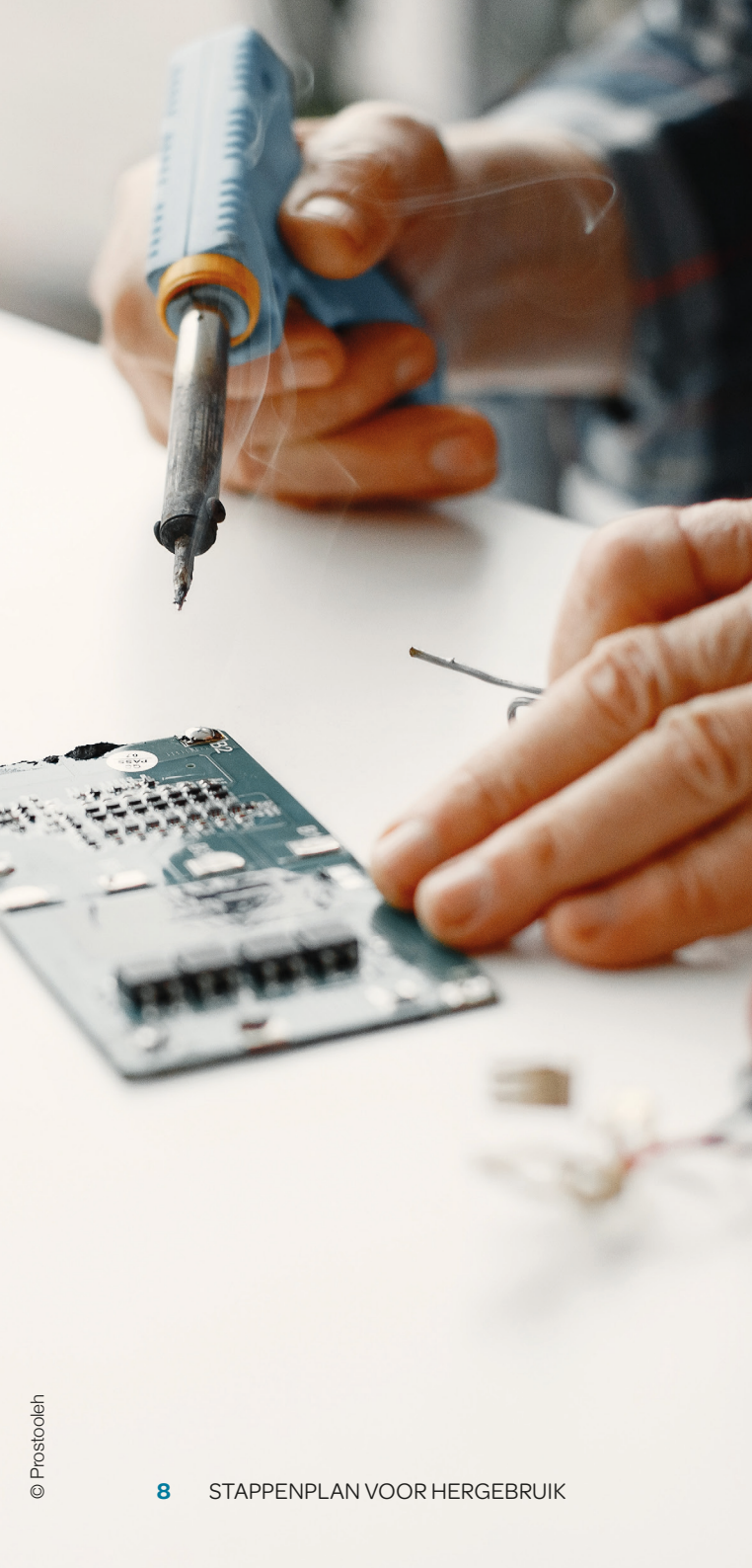
1.2. DOELSTELLINGEN VOOR 2025

Afgezien van de Europese verplichtingen wil en moet het Gewest aparte doelstellingen hebben inzake voorbereiding voor hergebruik, die de gewestelijke politieke ambitie weergeven om een zeer hoge graad van circulariteit van materialen te bereiken, met het oog op de lokale werkgelegenheid en een kleinere klimaatvoetafdruk van het Gewest.

Daarom streeft het Gewest ernaar om tegen 2025 de doelstelling van 5 kg/jaar/ inwoner voorbereiding voor hergebruik te bereiken¹¹.

Dit zal worden berekend op basis van de prestaties van de sociale ondernemingen in het kader van de Erkenning Hergebruik¹². Deze algemene doelstelling zal worden verfijnd om, in overleg met de belanghebbenden, specifieke doelstellingen vast te stellen voor bepaalde afvalstromen zoals textielafval, matrassenafval en meubelafval.

1.3. REIKWIJDTE VAN HET STAPPENPLAN

Er is dan wel consensus over de noodzaak en het belang van hergebruik in het BHG, maar de begrippen 'hergebruik' en 'voorbereiding voor hergebruik' moeten worden gedefinieerd. De manier waarop het Afvalstoffenbesluit van 14 juni 2012¹³ deze begrippen karakteriseert, is immers rechtstreeks van invloed op de status van afvalstoffen, waaruit een reeks milieuverplichtingen en -voorschriften voortvloeien. Zo zal een ondernemer die hergebruik voorbereidt onderworpen zijn aan een reeks milieuvergunningen, aangezien die activiteit betrekking heeft op « **elke nuttige toepassing bestaande uit controleren, schoonmaken of repareren, waarbij producten of componenten van producten, die afvalstoffen zijn geworden, worden klaargeemaakt zodat ze zullen worden hergebruikt zonder dat verdere voorbehandeling nodig is** ». Daarentegen is de ondernemer die zich bezighoudt met hergebruik niet onderworpen aan een milieuvergunning, aangezien zijn activiteit betrekking heeft op « **elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor ze bedoeld waren** ». Zowel 'voorbereiding voor hergebruik' als 'hergebruik' vallen binnen het toepassingsdomein van dit stappenplan¹⁴.

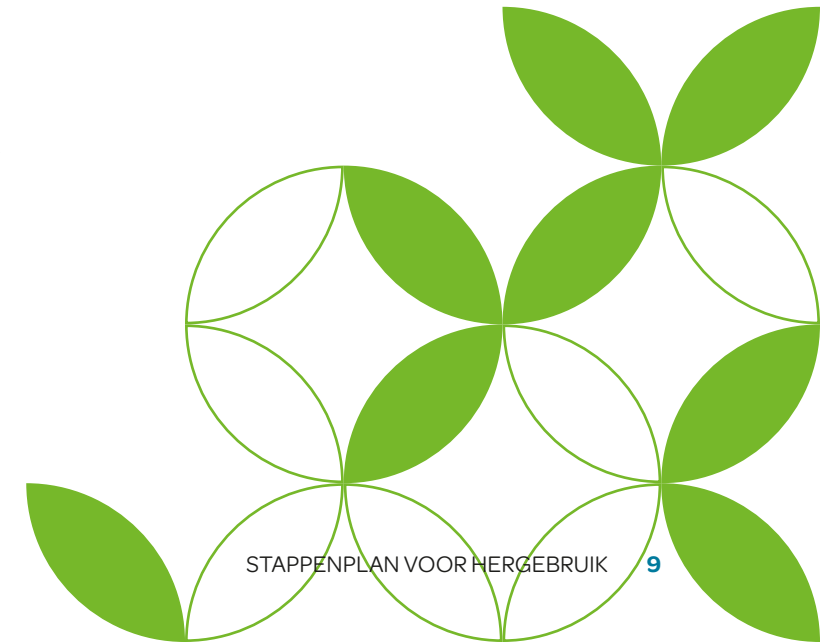
De reikwijdte van dit stappenplan moet ook worden afgebakend, aangezien het hergebruik de activiteiten van een breed scala van actoren in verschillende sectoren betreft. Dit begrip is immers van toepassing op tal van goederen (kleding, meubilair, elektrische en elektronische apparatuur (EEA) ...), materialen (hout, kunststoffen, textiel, metaal ...) en transformatieprocessen (hergebruik, voorbereiding voor hergebruik, herkwalificatie, reparatie, ontmanteling, transformatie, upcycling, remanufacturing ...). Per definitie omvat het ook veel actoren en belanghebbenden uit de openbare sector, de particuliere sector, de sociale economie, het verenigingsleven, en ook burgers. Tenslotte kan hergebruik ook buiten de afvalbeheersector worden toegepast.

Het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan, waarin deze nota is opgenomen, is ingedeeld naar doelgroep en behandelt vraag en aanbod voor hergebruik en voorbereiding voor hergebruik afzonderlijk. Daarom zal het stappenplan alleen betrekking hebben op de 'aanbodzijde', met inbegrip van de voorbeeldfunctie van overheidsinstanties¹⁵. Het stimuleren van de vraag maakt deel uit van een algemene aanpak om huishoudens en bedrijven bewust te maken van afvalpreventie¹⁶. Evenmin bevat het maatregelen inzake voorbereiding voor hergebruik en hergebruik van bouw- en sloopmaterialen en verpakkingen, noch andere voorschriften inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheden. Deze thema's worden aangepakt via andere gewestelijke strategieën en mechanismen¹⁷. Tot slot is het belangrijk op te merken dat hergebruik afhankelijk van het thema een zaak is van verschillende bevoegdheidsniveaus. De in dit stappenplan voorgestelde maatregelen blijven dus beperkt tot het kader van de bevoegdheden van het Gewest, alsook tot de realiteit van de hele waardeketen die verband houdt met hergebruik¹⁸.

Concluderend kan worden gesteld dat het stappenplan betrekking heeft op alles wat het gewestelijke milieubeleid aangaat: ontwikkeling van het herstelaanbod; voorbereiding voor hergebruik; hergebruik; herkwalificatie en duurzame en collaboratieve consumptie. Het integreert de verschillende soorten activiteiten, of zij nu via profit, non-profit of burgerinitiatieven tot stand zijn gekomen. De nadruk zal zowel liggen op de consumptie van huishoudens (B2C en C2C¹⁹) als op B2B-kwesties²⁰. De prioriteiten zijn vastgesteld naar gelang van de maturiteit van de sectoren en de beschikbare middelen. De stromen waarop dit stappenplan zich richt, zijn in de eerste plaats voorwerpen in het algemeen (bv. elektrische en elektronische apparaten, meubilair, textiel, fietsen en andere zogenaamde 'lichte' uitrusting - matrassen, tapijten, enz.) en niet-consumeerbare goederen met een lange levensduur. Ten slotte vallen ook materiaalstromen zoals kunststoffen, hout, metalen, reserveonderdelen enz. uit afbraak onder de toepassingen van het stappenplan voor hergebruik en kunnen zij aan bepaalde experimenten worden onderworpen.

1.4. GOVERNANCE

Het stappenplan voor hergebruik maakt deel uit van het participatieve beheer dat is opgezet in het kader van het plan voor het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan²¹. De maatregelen die in dit stappenplan worden voorgesteld en de coördinatie met andere plannen en strategieën met betrekking (voorbereiding voor) hergebruik worden dus door Leefmilieu Brussel gecoördineerd via de multi-actorwerkgroep inzake hergebruik²² (hierna 'WG Hergebruik'). Dit is een forum voor uitwisseling en het referentiepunt voor de actoren in het veld, opdat zij hun problemen en moeilijkheden in verband met deze kwesties ter sprake kunnen brengen. De omvang ervan zal variëren naar gelang van de behandelde thema's. Eenmaal per jaar doet ze uitspraak over de voortgang van de uitvoering van het stappenplan. Leefmilieu Brussel fungeert ook als doorgeefluik naar de bevoegde instanties en andere WG die zich bezighouden met hergebruik en voorbereiding voor hergebruik.

DE BIJZONDERE AARD VAN HET HERGEBRUIK VAN BOUWMATERIALEN

De bouwsector is verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van het grondstoffenverbruik en de afvalproductie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bovendien is het Gewest sterk afhankelijk van het vervoer van bouwmaterialen en de verwerking van afval uit de sector. In dit verband vertegenwoordigt het bestaande gebouwenpark een aanzienlijk en onvoldoende benut potentieel aan materialen. De noodzaak om dit park te renoveren om de energieprestaties ervan te verbeteren, zal bovendien leiden tot een verbruik van materialen en een afvalproductie die op een efficiënte, duurzame en circulaire manier moeten worden beheerd. In dit verband vergt de ontwikkeling van circulariteit en het hergebruik van bouwmaterialen een specifieke aanpak. Dit is een van de prioritaire pijler die zijn geïdentificeerd in het kader van het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie - thema Bouw, Renovation en de toekomstige Strategie voor Economische Transitie.

In de daaruit voortvloeiende 'Routekaart van de actoren uit de bouwsector in Brussel - naar een circulaire economie' worden hergebruik en de ontwikkeling van hergebruikketens als een volwaardige strategische doelstelling geïdentificeerd.

We herinneren eraan dat in de routekaart verschillende operationele doelstellingen worden voorgesteld om het hergebruik in de bouwsector te ontwikkelen:

- toezicht houden op de stromen van gebruikte materialen en producten;
- het potentieel van de markt voor hergebruik bestuderen en de sector volgen;
- vraag en aanbod op elkaar afstemmen;
- tools en begeleiding voor professionals ontwikkelen;
- selectieve afbraak en sortering aan de bron bij sloopwerkzaamheden stimuleren;

- de ontwikkeling van de hergebruikketen bij overheidsopdrachten ondersteunen;
- de ontwikkeling van de hergebruikketen ondersteunen door middel van een gunstige fiscaliteit.

In overeenstemming met deze routekaart worden momenteel talrijke acties ondernomen om het hergebruik van bouwmaterialen te ontwikkelen. Deze omvatten: steun voor en samenwerking in het Interreg "NWE-project Facilitating the circulation of reclaimed building elements in Northwestern Europe," steun voor het Platform van actoren voor het hergebruik van bouwelementen in Brussel, de ontwikkeling van proefprojecten (BRIC, ReUse ...), de integratie van het thema hergebruik in de projectoproepen, waaronder RENOLAB. ID, dat steun biedt aan ideeën en projecten die bijdragen tot het wegwerken van de belemmeringen voor de duurzame en circulaire renovatie van het Brusselse gebouwenpark, of RENOLAB.B, dat steun biedt aan het ontwerp en/of de uitvoering van duurzame en circulaire renovatieprojecten voor residentiële en tertiaire gebouwen in Brussel, van elk type en gebruik, de ontwikkeling van dit thema in de Gids Duurzame Gebouwen, de integratie van circulariteit in de thema's van de Facilitator Duurzaam Bouwen ...

Vandaag moet de ontwikkeling van het hergebruik van bouwmaterialen worden geïntegreerd in de verschillende workshops van de Alliantie Renovation, die tot doel heeft de Strategie om de milieu-impact van bestaande gebouwen te verminderen uit te voeren, een strategie die in 2019 door de regering is goedgekeurd, maar ook in de Gewestelijke Strategie voor Economische Transitie, die transversale economische antwoorden biedt op de uitdagingen van het hergebruik van bouwmaterialen.

De integratie van dit specifieke thema in de bouwsector maakt integraal deel uit van de punten die worden overwogen en ontwikkeld in de transversale workshop Circulaire economie.

2. VASTGESTELDE MAATREGELEN

Doel van het stappenplan is om deze maatregelen in een coherent kader samen te brengen, om zo hun uitvoering te vergemakkelijken. Naast de nadruk op het stimuleren van het aanbod zijn de maatregelen uit de nota rond drie hoofdlijnen gestructureerd. Deze omvatten: (1) vergemakkelijken van de toegang tot de ontginning van openbare en particuliere uitrusting en materialen, (2) opzetten van een openbaar kader dat reparatie- en wederverkoop vergemakkelijkt en (3) experimenteren met en uitvoeren van proefprojecten op het gebied van hergebruik.

2.1. PIJLER 1 - TOEGANG TOT DE VOORRAAD OPENBARE EN PARTICULIERE UITRUSTINGEN EN MATERIELEN

Het Gewest wil de hulpbronnen- en afvalstromen in de richting van een lokale en circulaire economie kunnen sturen. Deze heroriëntatie houdt in eerste instantie in dat de betrokken vragende actoren in een structurerend en stimulerend kader toegang krijgen tot de hulpbronnen en afvalstoffen.

Veel voorraden van uitrustingen en materialen worden vandaag immers verbrand wegens een gebrek aan coördinatie tussen de eigenaren van de hulpbronnen en afvalstoffen en de circulaire actoren. In deze context wil het Gewest met een regelgevend kader de toegang tot bepaalde van die voorraden vergemakkelijken. De volgende maatregelen zijn gericht op het vergemakkelijken van de toegang tot herbruikbare voorraden.

ACTIE 1.1 - LEEFMILIEU BRUSSEL ZAL DE PRINCIPES ONDERZOEKEN VOOR POSITIEVE DISCRIMINATIE VAN CIRCULAIRE ACTOREN BIJ DE TOEGANG TOT DE VOORRAAD AFVAL-HULPBRONNEN.

Het Gewest wil de grondstof- en afvalstromen kunnen sturen in de richting van een lokale en circulaire economie. Daartoe zal een studie worden uitgevoerd naar de precieze voorwaarden voor positieve discriminatie voor bepaalde activiteiten, waaronder het experimenteren door bepaalde actoren, in een Europees kader van vrije mededinging en met naleving van de regels voor openbare aanbestedingen. Deze positieve discriminatie zou het dus mogelijk maken circulaire actoren voorrang te verlenen bij de toegang tot bepaalde voorraad afval-hulpbronnen. Ook de modaliteiten van deze toegang en de definitie van circulaire actoren zullen worden onderzocht.

De momenteel geïdentificeerde voorraden waarop de studie betrekking heeft, zijn de inzamelingen door het Agentschap Net Brussel, inzamelingen in het kader van de uitvoering van bepaalde Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheden (UPV), door de gemeenten, enz. Het gaat om uitrusting die het voorwerp kan uitmaken van reparatie, voorbereiding voor hergebruik, en zelfs ontmanteling, om de reparatiesector van onderdelen te voorzien. Deze analyse zal ook de ontwikkeling mogelijk maken van een reparatiesector rond de geïdentificeerde voorraden. Een eerste studie zal in samenwerking met Net Brussel zich toespitsen op de toegang tot de voorraden afval-grondstoffen uit Net Brussel.

➤ **Tijdschema:** werkzaamheden in uitvoering sinds 2021

ACTIE 1.2 - HET GEWEST ZAL NIEUWE STROMEN INVOEREN IN HET MECHANISME VOOR DE UITGEBREIDE PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID (UPV).

Een van de wetgevende hefboomen om een sector te creëren die een kwalitatieve voorraad voor hergebruik mogelijk maakt, is de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid. In dit verband zal het Brussels Gewest, conform de gewestelijke beleidsverklaring van 2019 en in overleg met de andere gewesten, nagaan of het wenselijk is om nieuwe stromen, zoals huishoudelijk en bedrijfsmeubilair en textiel, toe te voegen aan het mechanisme voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De invoering van een UPV voor deze stromen zou het mogelijk maken om aparte doelstellingen voor de voorbereiding voor hergebruik te definiëren en de nodige middelen en personen vrij te maken om ze te realiseren. Dergelijke maatregelen worden ingevoerd in overleg met de andere gewesten, in het kader van een herzien UPV-mechanisme (studie over de modernisering van de UPV loopt).

➤ **Tijdschema:** werkzaamheden in uitvoering sinds 2021 (matras en meubilair) en 2022 (textiel)

ACTIE 1.3 - HET GEWEST ZAL ZIJN ACTIES VOORTZETTEN OM PARTNERSCHAPPEN MET DE SOCIALE ECONOMIE OP TE ZETTEN VOOR DE TOEGANG TOT BEPAALDE VOORRADEN HERBRUIKBARE UITRUSTINGEN.

De sociale economie heeft in de loop der tijd een circuit uitgebouwd voor de voorbereiding voor hergebruik en het hergebruik van voorwerpen, uitrusting en huishoudelijk afval. De ondernemingen van de sociale economie (OSE) verzamelen bij particulieren en bedrijven via verschillende inzamelpunten en/of na oproep en bij bedrijven via contracten bepaalde materialen en afvalstoffen, voornamelijk textiel, AEEA/ICT en alledaagse voorwerpen (boeken, decoratie, grofvuil, fietsen ...).

De moeilijke toegang tot een kwaliteitsvoorraad belemmert de activiteiten van de OSE. Ze concurreren immers met de recyclage-industrie, in het bijzonder voor AEEA. De raming van de federatie Ressources (zie bijlage 1) toont een sterk potentieel voor hergebruik van deze uitrustingen. Het Gewest zal, met de federatie Ressources, blijven werken aan partnerschappen voor de toegang van de sociale economie tot bepaalde particuliere en openbare stromen. De volgende stromen zullen voorrang krijgen: textiel, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA), fietsen, grofvuil en alledaagse voorwerpen.

De maatregelen met betrekking tot de hier beschreven sectoren zijn niet exclusief en beletten in geen geval dat alle actoren zich in dezelfde sectoren, via alle mogelijke bevoorradingskanalen, ontwikkelen.

➤ **Tijdschema:** de werkzaamheden worden momenteel uitgevoerd en weerspiegelen in feite doorlopende werkzaamheden. Uiterlijk in 2023 zal een specifieke WG over fietsstromen worden opgericht.

ACTIE 1.4 - HET GEWEST ZAL DE GEMEENTEN BLIJVEN STIMULEREN OM LOKALE KRINGWINKELS® EN KRINGLOOPWINKELS²³ OP TE RICHTEN VIA HET THEMATISCHE LUIK 'ZERO AFVAL' VAN DE PROJECTOPROEP 'KLIMAAT' VOOR GEMEENTEN EN OCMW'S.

Kringwinkels® en kringloopwinkels verlenen een lokale service voor de opslag en verkoop van herbruikbare tweedehandsuitrustingen. Ze hebben als doel een lokale verankering, die de valorisatie van een lokale voorraad mogelijk maakt en een sociale cohesie rond deze voorraad creëert. Leefmilieu Brussel moedigt de oprichting van dergelijke infrastructuur op gemeentelijk niveau aan door financiële steun te verlenen via de projectoproep 'Klimaat' voor gemeenten en OCMW's²⁴. Gemeentelijke Kringwinkel®- en kringloopwinkelprojecten komen in aanmerking voor de oproep en worden ondersteund.

In 2021 telt het Gewest 5 projecten van lokale Kring-® en/of kringloopwinkels, elk met een eigen werking die specifiek is voor de realiteit van het grondgebied waar ze zijn gevestigd. Het Gewest wil dit model uitbreiden, met een tempo van één of twee Kringwinkels® en/of kringloopwinkels per jaar. De projectoproep 'Klimaat' alsook het plaatsen van nieuwe aangepaste Recypark zullen hiervoor dienen.

➤ **Tijdschema:** de projectoproep 'Klimaat' biedt een jaarlijkse gelegenheid om een project van Kring®- of kringloopwinkel te ontwikkelen. De werkzaamheden in verband met de bewustmaking, analyse en ondersteuning van de winnende projecten gebeuren doorlopend, het hele jaar door, jaar in jaar uit. Een strategie voor het plaatsen van nieuwe Recypark is momenteel in voorbereiding binnen Net Brussel (2022).

ACTIE 1.5 - LEEFMILIEU BRUSSEL ZAL DE VOORWAARDEN ANALYSEREN DIE NODIG ZIJN OM DE SCHENKING VAN UITRUSTINGEN DOOR OVERHEIDSDIENSTEN TE VERGEMAKKELIJKEN.

Het regelgevend kader voor de schenking van uitrustingen door overheidsdiensten moet duidelijker en eenvoudiger, om de overheid aan te moedigen gebruik te maken van het kanaal van de voorbereiding voor hergebruik in plaats van de afvalkanalen. Deze analyse maakt deel uit van een bredere strategie voor de voorbeeldfunctie van overheidsinstanties en duurzame overheidsopdrachten, die momenteel wordt opgesteld.

➤ **Tijdschema:** 2022

2.2. PIJLER 2 - EEN OPENBAAR KADER DAT DE REPARATIE- EN DOORVERKOOPACTIVITEITEN VERGEMAKKELIJKT

Het reparatie- en tweedehandsaanbod wordt in een coherently openbaar kader gestimuleerd. Binnen de grenzen van zijn bevoegdheden beschikt het Gewest over verschillende hefboomen voor een dergelijke stimulering: opleiding, sensibilisering van de consument, en het regelgevend kader voor de reparatie- en doorverkoopactiviteiten. De volgende maatregelen zijn geïdentificeerd om de opkomst van deze activiteiten te bevorderen.

ACTIE 2.1 - HET GEWEST ZAL BINNEN ZIJN BEVOEGDHEDEN WERK MAKEN VAN HET OPZETTEN VAN EEN GUNSTIG JURIDISCH EN FISCAAL KADER.

Het Gewest zal met de verschillende belanghebbenden overleg plegen over de juridische en fiscale obstakels voor het reparatie- en tweedehandsaanbod. Deze pijlers zullen worden bestudeerd volgens de gewestelijke bevoegdheden: analyse van de bestaande steun, aanpassing van de voorwaarden voor de toekenning ervan bij investeringen of economische ontwikkeling, enz. De verschillende punten zullen, gezien hun economische en financiële aard, aan de orde komen tijdens de besprekingen over de Gewestelijke Strategie voor economische transitie en erin worden opgenomen. Kwesties die niet onder de bevoegdheid van het gewest vallen, zoals verlaging van de BTW op reparatie en/of tweedehands of de afschrijving van investeringen in nieuwe aankopen binnen bedrijven, worden doorgegeven aan de bevoegde instellingen. Voor deze oefening zullen de andere gewesten en de federale regering worden geraadpleegd.

➤ **Tijdschema:** werkzaamheden in uitvoering sinds 2021

ACTIE 2.2 - HET SUBSIDIESYSTEEM VOOR ONDERNEMINGEN VAN DE SOCIALE ECONOMIE DIE ACTIEF ZIJN IN DE HERGEBRUIKS- EN RECYCLINGSECTOR, WORDT GEMODERNISEERD EN ER KOMT EEN NIEUW BESLUIT.

De subsidiëring van vzw's en sociale ondernemingen die actief zijn in de hergebruiks- en recyclingsector, zal worden gemoderniseerd om in te spelen op de veranderende context waarin de ondernemingen van de sociale economie actief zijn. Het huidige besluit stelt verschillende problemen: complexe procedure, gedeeltelijke stimulering van de sector, stimulering van alleen afkomende inzameling, uitgestelde subsidiëring, enz.

De modernisering van het besluit is nodig om:

- de begunstigden te ondersteunen in verhouding tot hun prestaties;
- de subsidie te richten op de door het Gewest vastgestelde doelstellingen inzake voorbereiding voor hergebruik;
- de administratie voor de begunstigden en de overheid te vereenvoudigen.

Leefmilieu Brussel zal een economische en juridische studie uitvoeren om het besluit in die zin te wijzigen.

➤ **Tijdschema:** 2023

ACTIE 2.3 - HET GEWEST, BRUXELLES FORMATION EN RESSOURCES ZULLEN HET BEROEP VAN 'VALORIST' VERDER ONTWIKKELEN.

Het Gewest zal opleidingen organiseren tot 'Algemeen valorist' en 'Valorist-hersteller van IT en elektrische huishoudtoestellen'. De opleidingen tot 'Algemeen valorist' zullen geleidelijk in het aanbod van Bruxelles Formation worden geïntegreerd, in samenwerking met andere opleidingsverstrekkers (publiek en privaat (waaronder de organismen voor sociaal-professionele integratie), zodra de Service Francophone des Métiers et des Qualifications (SFMQ) klaar is met de referentiesystemen voor de beroepen en de opleidingen.

➤ **Tijdschema:** de erkenning van het beroep van Valorist is een langdurig proces, dat sterk afhankelijk is van procedurele vertragingen. Met deze werkzaamheden is enkele jaren geleden een begin gemaakt en de follow-up ervan is gaande.

ACTIE 2.4 - HET GEWEST ZAL DE MOGELIJKHEID ANALYSEREN OM EEN VALORISTMODULE OP TE NEMEN IN ALLE TECHNISCHE EN BEROEPSOPLEIDINGEN.

Het is belangrijk om te investeren in opleiding en sensibilisering, van mensen die een technisch beroep aanleren en van professionals die hier al rond werken. Zaak is hier te bepalen welk technisch beroep baat kan hebben bij een dergelijke valoristmodule (schrijnwerker, loodgieter, elektrotechnicus, design, ontwerp, architectuur, kleding, enz.).

➤ **Tijdschema:** 2025

ACTIE 2.5 - HET GEWEST ZAL DE TOEGANG TOT INFORMATIE OVER HET REPARATIE- EN TWEDEHANDSAANBOD VERGEMAKKELIJKEN.

Om een breder publiek te bereiken, is een vlottere toegang tot de beschikbare informatie over het reparatie- en tweedehandsaanbod vereist.

De centralisatie van de informatie zou gepaard kunnen gaan met promotiecampagnes over het aanbod of de opname van dit aanbod in reeds bestaande promotiecampagnes.

➤ **Tijdschema:** 2024

2.3. PIJLER 3 – HET UITPROBEREN EN UITVOEREN VAN PILOOTPROJECTEN VOOR HERGEBRUIK

Naast de ondersteuning van het bestaande systeem wil het Gewest ook de ontwikkeling van nieuwe praktijken op het gebied van hergebruik en voorbereiding op hergebruik aanmoedigen. Er zijn verscheidene maatregelen geïdentificeerd.

ACTIE 3.1 - VIA DE PROJECTOPROEP BECIRCULAR BLIJFT HET GEWEST DE ACTOREN VOOR REPARATIE- EN TWEEDEHANDSDIENSTEN STIMULEREN.

De projectoproep 'BeCircular - be brussels²⁵' is een initiatief van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om Brusselse zelfstandigen en bedrijven te ondersteunen om vanuit een perspectief van circulaire economie economische activiteiten te ontwikkelen ten voordele van het leefmilieu en de lokale werkgelegenheid. Ook projecten van reparatie- en tweedehandsbedrijven komen in dit kader in aanmerking voor de oproep.

➤ **Tijdschema:** de BeCircular-projectoproep is een jaarlijkse oproep tot het indienen van projecten. De werkzaamheden in verband met de bewustmaking, de analyse en de ondersteuning van de winnende projecten gaan het hele jaar door.

ACTIE 3.2 - HET AGENTSCHAP NET BRUSSEL EN LEEFMILIEU BRUSSEL ZULLEN SAMENWERKEN OM HET AANTAL VRIJWARENDE INZAMELINGEN IN HET GEWEST TE VERHOGEN.

Net als bij andere afval- en hulpbronnenstromen is het Net Brussel op dit gebied een essentiële en onmisbare speler bij de inzameling van huishoudelijk afval en bepaalde beroepsafvalstoffen. In dat verband kan het een belangrijke rol spelen bij het vrijwarend inzamelen en toegang verlenen tot valoriseerbare stromen. Zijn herontwikkelingsplan²⁶ bevat een maatregel ter zake. Leefmilieu Brussel zal Net Brussel ondersteunen bij de uitvoering van dergelijke inzamelingen. In samenwerking met de sociale economie zal het Agentschap een pilootproject met verschillende inzamelmodaliteiten voor vrijwarende inzameling testen (huis-aan-huis, mobiele containerparken, containerparken). Dit kadert in een algemenere denkoefening over de invoering van een systeem bij Net Brussel voor vrijwarende inzameling, om te beantwoorden aan de strategische doelstelling van maximaal valoriseren van de ingezamelde afvalstoffen²⁷.

➤ **Tijdschema:** werkzaamheden in uitvoering sinds 2021 waarvan één pilootproject in 2021

ACTIE 3.3 - INVOERING VAN EEN MATERIALENBANK, ONLINE EN FYSIEK.

In het kader van de creatie van een ecosysteem voor hergebruik van bepaalde stromen, zal het Gewest de invoering overwegen van een materialenbank om het eigenlijke circuit te creëren. De modaliteiten van een dergelijke bank (voorbereiding voor hergebruik, aangeboden diensten, financiële leefbaarheid, enz.) zullen op hun haalbaarheid onderzocht worden en moeten geïntegreerd worden in het bestaande systeem (InLimbo, Trigoodi, Récupérathèques, Rotor, BatiTerre, het project van het valorisatiepark van Irisphere, gemeentelijke initiatieven, enz.). Dit zal tot stand komen in overleg met de actoren en belanghebbenden.

De materiaalbanken moeten ook voldoen aan de behoeften van de Agentschappen Net Brussel en Brussel Ontmanteling (Recy-K), die regelmatig worden benaderd door verschillende actoren die een goede oplossing zoeken voor uitrusting die weg moet (bijvoorbeeld: zetels uit de tijdelijke Munt, ticketautomaten van de MIVB, meubilair uit het administratieve centrum van Stad Brussel...). Deze vragen tonen aan dat er materiaalstromen bestaan die, zelfs aan het einde van hun levensduur, voor sommige actoren een aanzienlijk potentieel hebben voor hergebruik, remanufacturing of upcycling voor andere actoren.

➤ **Tijdschema:** 2023

ACTIE 3.4 - HET GEWEST ZAL HET POTENTIEEL VOOR HET HERGEBRUIK VAN UITRUSTING IN DE BEDRIJVEN ONDERZOEKEN.

Gelet op de typologie van de professionele activiteiten in Brussel zal zowel de vraag naar uitrustingen als het potentiële reparatie-, hergebruiks- en tweedehandsaanbod zich richten naar behoeften aan uitrustingen die verband houden met kantooractiviteiten, commerciële activiteiten, enz. Er bestaan al enkele kleinschalige voorbeelden gericht op het hergebruiken of omleiden van uitrustingen om aan de behoeften van deze activiteiten te voldoen, maar potentieel, vraag, noch aanbod zijn duidelijk geïdentificeerd, waardoor in dit stadium geen duidelijk en nauwkeurig stappenplan voorgesteld kan worden. De verschillende bedrijfsfederaties zullen over deze kwestie worden geraadpleegd om een reeks acties vast te stellen.

➤ **Tijdschema:** 2023

ACTIE 3.5 - LEEFMILIEU BRUSSEL ZAL ACTIEONDERZOEK VERRICHTEN NAAR HET DUURZAAMHEIDSPOTENTIEEL VAN DE VERSCHILLENDE MODELLEN VAN GEREEDSCHAPS BANKEN.

Er zal een kort actieonderzoek worden uitgevoerd om de rol te bepalen die de waargenomen goede praktijken kunnen spelen in de objectbibliotheken (vorm, behoefte) alsook hun voorwaarden voor duurzame ontwikkeling. Er ontstaan inderdaad heel wat initiatieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Babytheek-netwerk, fietsbib, diverse gereedschapsbibliotheken, enz.), maar vele daarvan zijn afhankelijk van subsidies. Leefmilieu Brussel wil nagaan onder welke voorwaarden hun voortbestaan kan worden gegarandeerd.

➤ **Tijdschema:** 2023

2.4. IMPLEMENTATIEKALENDER

Acties		2020	2021 - S1	2021 - S2	2022 - S1	2022 - S2	2023 - S1	2023 - S2	2024 - S1	2024 - S2	2025 - S1	2025 - S2
1.1.	Leefmilieu Brussel zal de principes onderzoeken voor positieve discriminatie van circulaire actoren bij de toegang tot de voorraad afval-hulpbronnen.											
1.2.	Het Gewest zal nieuwe stromen invoeren in het mechanisme voor de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) - matras en meubelen.											
1.2.	Het Gewest zal nieuwe stromen invoeren in het mechanisme voor de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) - textiel.											
1.3.	Het Gewest zal zijn acties voortzetten om partnerschappen met de sociale economie op te zetten voor de toegang tot bepaalde voorraden herbruikbare uitrustingen.											
1.3.	Het Gewest zal zijn acties voortzetten om partnerschappen met de sociale economie op te zetten voor de toegang tot bepaalde voorraden herbruikbare uitrustingen - WG fiets.											
1.4.	Het Gewest zal de gemeenten blijven stimuleren om lokale Kringwinkels® en kringloopwinkels op te richten via het thematische luik 'Zero Afval' van de Projectoproep 'Klimaat' voor gemeenten en OCMW's.											
1.5.	Leefmilieu Brussel zal de voorwaarden analyseren die nodig zijn om de schenking van uitrustingen door overheidsdiensten te vergemakkelijken.											
2.1.	Het Gewest zal binnen zijn bevoegdheden werk maken van het opzetten van een gunstig juridisch en fiscaal kader.											
2.2.	Het subsidiesysteem voor ondernemingen van de sociale economie die actief zijn in de hergebruiks- en recyclingsector, wordt gemoderniseerd en er komt een nieuw besluit.											
2.3.	Het Gewest, Bruxelles Formation en Ressources zullen het beroep van 'valorist' verder ontwikkelen.											
2.4.	Het Gewest zal de mogelijkheid analyseren om een valoristmodule op te nemen in alle technische en beroepsopleidingen.											
2.5.	Het Gewest zal de toegang tot informatie over het reparatie- en tweedehandsaanbod vergemakkelijken.											
3.1.	Via de projectoproep BeCircular blijft het Gewest de actoren voor reparatie- en tweedehandsdiensten stimuleren.											
3.2.	Het Agentschap Net Brussel en Leefmilieu Brussel zullen samenwerken om het aantal vrijwarende inzamelingen in het Gewest te verhogen.											
3.3.	Invoering van een materialenbank, online en fysiek.											
3.4.	Het Gewest zal het potentieel voor het hergebruik van uitrusting in de bedrijven onderzoeken.											
3.5.	Leefmilieu Brussel zal actieonderzoek verrichten naar het duurzaamheidspotentieel van de verschillende modellen van gereedschapsbanken.											

BIJLAGE :

GEGEVENS EN RAMINGEN OVER HERGEBRUIK IN HET BRUSSELS GEWEST

In 2018 werden op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 1 612 000 ton afval opgehaald, wat overeenstemt met 1,3 ton/inwoner/jaar, zonder onderscheid volgens afvalfractie²⁸.

De bouwsector is de belangrijkste producent met een productie van ongeveer 590 000 ton/jaar. Daarna komen de professionele activiteiten (bedrijven, niet-commerciële instellingen en overheden, met 525 000 t/jaar, waarvan 31% selectief wordt ingezameld, voornamelijk papier en karton, metalen en hout. De rest van het niet-selectief ingezamelde afval wordt verbrand met energierecuperatie. De gezinnen produceren dan weer ongeveer 330 000 t/jaar, waarvan 43%²⁹ selectief wordt ingezameld. De overige 57% wordt eveneens hoofdzakelijk verbrand met energierecuperatie.

in het licht van die afvalproductie hebben de ondernemingen van de sociale economie een circuit uitgebouwd voor de voorbereiding voor het hergebruik van voorwerpen, apparaten en voornamelijk huishoudelijk afval. Deze activiteit wordt ondersteund door het Brussels Gewest. Het regeringsbesluit van 11 maart 2004 betreffende de erkenning en be-toelaging van verenigingen zonder winstoogmerk en vereni-gingen met een sociaal oogmerk die in de hergebruiksector bedrijvig zijn, maakt de erkenning mogelijk van verenigingen met een sociaal oogmerk die actief zijn in de herwinning van

gebruikte goederen, en verleent hun toegang tot gewestelij-ke subsidies in verhouding tot de hoeveelheden in het BHG ingezameld, gerecycleerd en hergebruikt afval.

In 2021 werden zeven verenigingen die actief zijn op het gebied van de inzameling en het beheer van textielafval, grofvuil en afgedankte elektrische en elektronische appara-tuur (AEEA) of printercartridges, erkend en ondersteund in hun verlieslatende activiteiten op het gebied van inzameling, voorbereiding voor hergebruik en recycling.

In 2019 werd 7 375 ton ingezameld door erkende opera-tors voor de 3 stromen textiel, grofvuil en AEEA (goed voor 6,10 kg per inwoner), waarvan 3 700 ton werd voorbereid voor hergebruik, via sortering, controle, reparatie, reiniging en herverpakking, wat overeenkomt met een gemiddelde van 3,06 kg per inwoner qua voorbereiding voor hergebruik - export inbegrepen. Deze resultaten zijn lager dan die van het Waals en Vlaams Gewest, met respectievelijk 3,06 en 5,4 kg/inwoner/jaar - export uitgesloten³⁰.

Hoewel deze resultaten bemoedigend zijn, blijft het potenti-eel nog groot. De federatie Ressources³¹ schat dat de vol-gende hoeveelheden zouden kunnen worden hergebruikt door de ondernemingen van de sociale economie³²:

Circuit	Potentieel (op de markt brengen)	Huidige inzameling door OSE: 2019	Huidige prestaties in lokaal hergebruik: 2019	Realistische inzameldoelstellingen voor OSE	Onderscheiden doelstellingen voor hergebruik tegen 2025
Textiel	10.000t ³³	4.465t	1.547t, d.w.z 1,29kg/jaar/inwoner	6.000t	2.028t, d.w.z 1,69kg/jaar/inwoner
Alledaagse voorwerpen	50.000t ³⁴	2.525t	1.575t, d.w.z 1,3kg/jaar/inwoner	5.025t	3.600t, d.w.z 3kg/jaar/inwoner
AEEA	29.946t ³⁵	1.085t	377t, d.w.z 0,31kg/jaar/inwoner	1.835t	500t, d.w.z 0,42kg/jaar/inwoner
Overige	Fietsen, bouwmaterialen, ... ³⁶	/	0,1kg/jaar/inwoner	/	1.068t, d.w.z 0,89kg/jaar/inwoner

VOETNOTEN

1

Te raadplegen op: <https://leefmilieu.brussels/themas/afval-grondstof/strategie-en-acties-van-het-gewest/hulpbronnen-en-afvalbeheerplan>

2

Te raadplegen op: <https://www.circulareconomy.brussels/actualisering-van-het-gewestelijk-programma-voor-circulaire-economie-na-de-tussentijdse-evaluatie/?lang=nl>

3

Te raadplegen op: <https://be.brussels/files-fr/a-propos-de-la-region/competences-regionales/declaration-de-politique-generale-18-7-2019>

4

De volgende organisaties hebben deelgenomen aan de raadpleging tijdens de Werkgroep Hergebruik: Agentschap Net Brussel, Circle-made, Coméos, Cyclo, Bruxelles Formation, Hu-bu, MAD, Netwerk Bewust Verbruiken, Recupel, Repair Together, Ressources, UCM, Atelier de la rue Voot, Agoria, Unizo, Febrap, Fédération des Récupérathèques, hub.brussels, de Gemeente Evere en de Stad Brussel.

5

Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan (2018), p. 4-6.

6

Bijwerken van de cijfers in het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2018), p.15.

7

<https://www.ademe.fr/sites/default/files/assets/documents/dechets-chiffres-cles-2017-010269.pdf> of <https://www.ademe.fr/dechets-chiffres-cles>

8

Deze cijfers vertegenwoordigen het personeelsbestand van de leden van de federatie 'Ressources' die actief zijn in Wallonië en Brussel. Ressources (2019). Observatorium van het hergebruik. Gegevens voor 2018 - versie Gewesten, p.11.

9

Uitvoeringsbesluit 2021/19 van de Commissie van 18 december 2020 tot vaststelling van een gemeenschappelijke methode en een model voor verslaglegging over hergebruik overeenkomstig Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad. Hier beschikbaar: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:32021D0019>.

10

Deze kwantitatieve rapportering zal gebaseerd zijn op de gegevens verzameld vanuit de sociale economie in het kader van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juli 2010 betreffende de erkenning en de betoelaging van verenigingen zonder winstoogmerk en van vennootschappen met sociaal oogmerk die bedrijvig zijn in de hergebruik- en recyclingsector, hierna 'Erkenning Hergebruik', beschikbaar via: : http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2010071631&table_name=wet.

11

In 2019 werd 3,06 kg/jaar/inwoner voorbereid voor hergebruik door erkende sociale ondernemingen.

12

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 juli 2010 betreffende de erkenning en de betoelaging van verenigingen zonder winstoogmerk en van vennootschappen met sociaal oogmerk die bedrijvig zijn in de hergebruik- en recyclingsector: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2010071631&table_name=wet.

13

Hier beschikbaar: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2012061402&table_name=wet

14

Er zij ook op gewezen dat de term 'hergebruik' in het Brussels Gewest geen juridische waarde heeft, in tegenstelling tot Frankrijk bijvoorbeeld.

15

Het gaat hier om het faciliteren van schenking door overheidsdiensten met het oog op hergebruik van deze materialen en voorwerpen. Het stimuleren van de vraag van overheden naar hergebruikte materialen en voorwerpen via overheidsopdrachten komt ook aan de orde in de toekomstige gewestelijke strategie voor economische transitie (2022) en de daarin opgenomen hoofdstuk 'duurzame overheidsopdrachten'.

16

De maatregelen in verband met deze bewustmaking worden respectievelijk behandeld in de werkgroepen 'Professionals' en 'Huishoudens' van het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan.

17

Het hergebruik van verpakkingen en de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in verband met de UPV worden behandeld in respectievelijk de werkgroep "Handel" en de werkgroep "UPV" van het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan.

18

Zo is het Gewest bevoegd voor afvalpreventie en -beheer, terwijl de federale overheid bevoegd is voor de criteria voor het op de markt brengen van producten. De kwaliteitsafname (bv. van de textielstroom) of de niet-repareerbaarheid (bv. van smartphones) van de op de markt gebrachte producten zijn factoren die (de voorbereiding voor) hergebruik aan het einde van de keten bemoeilijken en waarop het Brussels Gewest weinig vat heeft.

19

Business to consumer en Consumer to consumer.

20

Business to business.

21

Het HABP voorziet in de oprichting van thematische werkgroepen, zodat met alle belanghebbenden over specifieke kwesties van gedachten kan worden gewisseld. Zo zijn er 9 werkgroepen opgericht om de voorschriften van het HABP uit te voeren: Bioafval, Citizen Waste (inzicht in de prestaties van de sortering en inzameling van huishoudelijk afval in Brussel), Handel, Bouwafval, Scholen, Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid, Hergebruik, Professionals & Huishoudens.

22

In 2021 telt de WG Hergebruik 32 deelnemende organisaties.

23

De term 'Kringwinkel'® is een gedeponeed handelsmerk van de Kringwinkel. Voor meer informatie: <https://www.dekringwinkel.be/kringwinkel-kringloopwinkel.html>. Zijn vrij te gebruiken equivalent is 'kringloopwinkel'. Dezelfde regels gelden ook in het Frans, waar 'Ressourcerie'® een gedeponeed handelsmerk van de federatie Ressources is en 'recyclerie' de algemene term. Meer info: <https://www.res-sources.be/fr/ressourcerie>/<https://www.res-sources.be/fr/ressourcerie>.

24

Meer informatie over de voorwaarden van de oproep op <https://leefmilieu.brussels/themas/zero-afval/projectoproepen>.

25

Meer informatie over de voorwaarden van de projectoproep op <https://www.circulareconomy.brussels/appels-a-projets-be-circular-entreprises/?lang=nl> </286

26

https://www.arp-gan.be/images/upload/files/BruxellesPropretePlanRedeploiement_FR.pdf

27

Herontwikkelingsplan 'UP' van juli 2021 van Net Brussel, beschikbaar op: https://www.arp-gan.be/images/upload/files/BruxellesPropretePlanRedeploiement_FR.pdf

28

Bijwerken van de cijfers in het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2018), p. 15.

29

Van de 43% selectief ingezamelde afvalstoffen zijn dit de belangrijkste stromen: papier en karton, glasverpakkingen, grofvuil, groenafval en pmd-verpakkingen.

30

Het Brusselse besluit voor de subsidiëring van de sociale economie neemt de export op in de hergebruikte tonnages. Dit in tegenstelling tot het Vlaams en Waals Gewest, die alleen rekening houden met de hoeveelheden die op hun grondgebied worden hergebruikt. Op basis van gelijke criteria zijn de in het Brussels Gewest hergebruikte hoeveelheden dus kleiner dan in de andere gewesten.

31

Franstalige federatie van sociale en circulaire ondernemingen in de sector van hergebruik van goederen en materialen.

32

De in deze nota gebruikte gegevens zijn afkomstig van het Observatorium van het hergebruik (editie 2020): <https://www.res-sources.be/wp-content/uploads/2021/03/Web.pdf>. Voor Brussel omvat dit de activiteiten van alle leden van de federatie die in het gewest actief zijn en niet alleen de door Leefmilieu Brussel erkende sociale-economieondernemingen. De hier genoemde doelstellingen voor hergebruik laten de export buiten beschouwing. Het hergebruik vindt plaats in de Brusselse winkels, terwijl de voorbereiding op hergebruik ook de export omvat.

33

<https://www.doheretex.eu/fr/nouvelles/collecte-tri-de-v%C3%AAtements-usag%C3%A9s-de-la-seconde-main-%C3%A0-la-seconde-vie#:~:text=%C2%AB%20En%20Belgique%2C%20nous%20collectons%20,de%20r%C3%A9cup%C3%A9ration%20et%20de%20recyclage>

34

Op basis van de veronderstelling dat 10% van het huishoudelijk afval in Brussel voorwerpen zijn en geen afval of materialen: <https://ibsa.brussels/sites/default/files/publication/documents/FOCUS-5-FR-final.pdf>

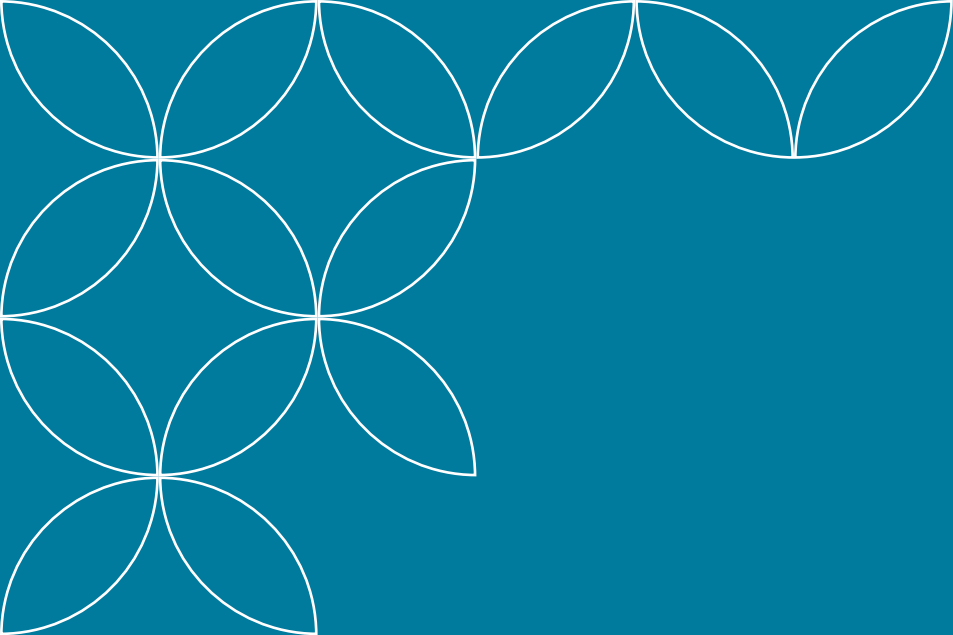
35

Bron: cijfers verstrekt door Recupel (2021).

36

Op dit moment betreft hergebruik alleen fietsen, maar met de komst in 2020 van sociale en circulaire bedrijven in de afbraaksektor kan hergebruik van materialen in het BHG worden overwogen, naar schatting zo'n 1 000 ton in 2025.

www.leefmilieu.brussels